

Universitatea „Ovidius” din Constanța

Școala Doctorală de Filologie

Domeniul Filologie

Corpul feminin și puterea în romanele distopice feministe

Rezumat

Conducător de doctorat:

Prof. Univ. Dr. Emerit Adina Ciugureanu

Comisia de îndrumare:

Prof. univ. dr. Michaela Praisler

Prof. univ. dr. Emerit Eduard Vlad

Conf. univ. dr. habil. Ileana Marin

Student-doctorand

Tatiana Coțofan

Constanța, 2025

Cuprins

Mulțumiri

Introducere

Partea I Gen și gen literar

Capitolul 1. Corpul feminin: un construct socio-cultural

1.1. Construct(e) social(e)

1.2. Construct(e) cultural(e)

1.2.1. Puterea observatorului nevăzut

1.2.2. Contestarea observatorului nevăzut

1.2.3. Rescrierea monstrului feminin

Capitolul 2. Contestarea constructelor socio-culturale (atribuite corpului feminin)

2.1. Ficțiune distopică: o scurtă prezentare a genului

2.2. Distopia feministă

2.2.1. *Frankenstein* și proto-feminism

2.2.2. Evoluția cronologică a distopiei feministe

2.2.3. Distopia feministă în contextul valurilor feministe

2.2.4. Caracteristicile distopiei feministe

2.2.5. Limbajul ca instrument de control în distopia feministă

Partea a II-a Spații distopice

Capitolul 3. Reducerea la tăcere a femeilor în distopia feministă contemporană: *Vox* (2018) de Christina Dalcher și *Hazards of Time Travel* (2018) de Joyce Carol Oates

3.1. Distopia feministă recentă și reducerea la tăcere istorică a femeilor

3.2. Cotra-reacții (Backlash) în distopia feministă contemporană

3.2.1. Întoarcerea la „vremurile bune de altădată”

3.2.2. Contra-eacții (Backlash) – trimiterea femeilor înapoi în timp în *Hazards of Time Travel*

3.2.3. Oglinda neagră a viitorului: *Vox* și tehnologia reducerii la tăcere

3.3. Distopia feministă – un discurs împotriva reducerii la tăcere

Capitolul 4. Problema corpului feminin ca proprietate de stat în ficțiunea distopică feministă contemporană

4.1. Calea cu cea mai mică rezistență în *Hazards of Time Travel* și *Red Clocks*

4.1.1. Tapetul galben deghețat în Matrix în *Hazards of Time Travel*

4.1.2. Furie și resentiment în *Red Clocks*

4.2. Rebeliune în *The Testaments* de Margaret Atwood, *The Power* de Naomi Alderman și *Vox* de Christina Dalcher

4.2.1. Putere și negociere patriarhală în *The Testaments*

4.2.2. Răsturnarea ordinii patriarhale a lucrurilor în *The Power*

4.2.3. *Vox* și fantezia evadării

4.3. Subversiunea rolurilor de gen în *The Power* de Naomi Alderman (2016)

4.3.1. Justificări ale distribuției corpurilor

4.3.2. Opresori și oprimați

4.3.3. Subversiunea așteptărilor patriarhale

Capitolul 5. De la Gilead la zilele noastre: *The Testaments* de Margaret Atwood (2019), Sclipiri de speranță, distopia feminismului orientat spre consum și viitorul distopiei feministe

5.1. Sclipiri de speranță în *The Testaments* de Margaret Atwood (2019)

5.1.1 Contextul cultural

5.1.2. Povestirea ca mijloc de umplere a golurilor

5.1.3. Corpurile femeilor – obiectele și subiecții puterii

5.2. Distopia feminismului orientat spre consum

5.2.1. Feminismul digital

5.2.2. Contra-reacția (backlash) digitală

5.2.3. Corpurile femeilor în cadrul distopiei feminismului orientat spre consum

5.3. Ficțiunea literară – o cameră doar a femeilor?

5.3.1. Piața literară și literatura contemporană pentru femei

5.3.2. Ficțiunea literară devine feministă: tinere femei frustrate

5.3.3. Viitorul distopiei feministe

Concluzii

Referințe

Cuvinte cheie: distopie feministă, ficțiune distopică, analiză feministă, literatură feministă, literatură pentru femei, corp feminin, discriminare bazată pe gen, puterea feminină, discurs distopic, discurs de gen.

Rezumat

Teza „Corpul feminin și puterea în romanele distopice feministe” s-a preocupat în principal de locul corpului feminin în cadrul relațiilor de putere exemplificate prin literatura distopică feministă. Distopia feministă, ca subgen literar, oferă un teren amplu pentru identificarea și analiza relațiilor de putere, în special atunci când acestea privesc femeile și corpurile lor. Numărul mare de distopii feministe post-#MeToo publicate în 2018-2019 a arătat că acest gen de literatură este strâns legat de peisajul social, politic și cultural în care este scris, prin urmare, merită interes academic. În ciuda încărcăturii politice a distopiei feministe, precum și a caracterului său subversiv, aceasta nu a primit suficientă atenție academică și nici genul în sine nu a fost analizat temeinic. Lacuna în cunoștințele despre distopie feministă, care a câștigat un număr mare de cititori din 2018, a fost principala motivație pentru a aborda acest subgen literar în teză. Cu toate acestea, ar fi incorect să susțin că cercetarea de față a fost motivată exclusiv de curiozitatea academică. Interesul personal a jucat un rol important în continuarea și finalizarea ei. Pentru o tânără femeie importanța înțelegerii relațiilor de putere, care determină soarta corpului, este crucială pentru supraviețuirea sinelui.

Analiza literară din această teză s-a concentrat în principal pe distopiile feministe publicate între 2016 și 2019, deoarece aceste lucrări oferă oportunitatea de a observa tendințele sociale, politice și culturale ale perioadei în care au fost scrise, precum și direcția a ceea ce este considerat acum a fi al patrulea val al feminismului. Astfel, sursele principale ale acestei teze sunt următoarele romane: *The Power* de Naomi Alderman (2016), *Vox* de Christina Dalcher (2018), *Hazards of Time Travel* de Joyce Carol Oates (2018), *Red Clocks* de Leni Zumas (2018) și continuarea romanului *The Handmaid's Tale* (1985) de Margaret Atwood, așteptată de aproape 35 de ani, *The Testaments* (2019).

Există anumite obstacole, sau mai degrabă incertitudini, în a scrie despre un gen literar aflat încă în dezvoltare, mai ales atunci când nu există suficiente studii critice cu privire la subgenul distopic feminist. Astfel, pentru a oferi o bază stabilă

cercetării, cea mai mare parte a literaturii critice a fost selectată din surse consacrate, precum lucrarea *The Second Sex* (1949) de Simone de Beauvoir și teoriile lui Michel Foucault despre adevăr, putere și sexualitate, *The Archaeology of Knowledge* (1969), *Discipline and Punish* (1975) și *The History of Sexuality* (1976). Relațiile de putere în contextul genului sunt imposibil de analizat fără a lua în considerare contribuția teoriilor lui Judith Butler prezentate în *Gender Trouble* (1990), *Bodies that Matter* (1996) și *Psychic Life of Power* (1997). Lucrarea *Madwoman in the Attic* de Sandra Gilbert și Susan Gubar (1979) a oferit un punct de vedere feminist în analiza literară. Am pornit, așadar, de la ideea că femeia și constructul social care îi definește corpul există în spațiul liminal dintre încarcerare și libertate, o idee care a provenit din analiza comparativă a nuvelei *The Yellow Wallpaper* (1892) de Charlotte Perkins Gillman, ca reprezentare a unui spațiu distopic al încarcerării și decăderii sinelui, și a eseului din 1929 al Virginiei Woolf, *A Room of One's Own*, ca reprezentare a spațiului pentru creștere, creativitate și libertate de sine.

Teza a fost împărțită în două părți; partea întâi, *Gen și gen literar*, își propune să răspundă la întrebarea: Cum se raportează corpul feminin la putere și cum acest raport este reprezentat în discursul distopic feminist? Pentru a răspunde la prima parte a întrebării, am analizat discursul despre putere referitor la corpurile femeilor de la începuturile sale până în zilele noastre. Capitolul 1, *Corpul feminin: un construct socio-cultural*, a fost împărțit în două subcapitole, *Construct(e) social(e)* și *Construct(e) cultural(e)*. Primul subcapitol tratează rolul femeilor în societate, în timp ce cel de-al doilea tratează reprezentarea femeilor în artă, în special în literatură. Per total, capitolul și-a propus să identifice locul corpului feminin în relație cu puterea. În acest scop, se face referire la următoarele lucrări teoretice: *The Second Sex* de Simone de Beauvoir (1949); *Feminism and Deconstruction* de Diane Elam (1994); *Madwoman in the Attic* de Sandra Gilbert și Susan Gubar (1979); *Discipline and Punish* (1975) și *The History of Sexuality* (1976) de Michel Foucault. Teoria lui Judith Butler despre gen ca performanță, precum și viziunea sa asupra genului în contextul puterii, sunt reprezentate în lucrările sale: *Gender Trouble* (1990), *Bodies That Matter* (1996) și *Psychic Life of Power* (1997), care susțin că genul este la fel de mult un construct ca orice discurs; prin urmare, numai prin analiza critică al acestui construct, cineva se poate elibera de povara așteptărilor sociale legate de performativitatea de gen. Explicația lui John

Berger asupra „privirii” în *Ways of Seeing* și perspectiva lui Zygmunt Bauman asupra construcției identității în lumea postmodernă, reprezentată în lucrări precum *Consuming Life* (2007) și *Liquid Modernity* (1999), completează fondul teoretic în vederea înțelegerii rolului și locului corpului feminin în cultura contemporană. Alte lucrări teoretice care ajută la înțelegerea locului corpului feminin în relație cu puterea sunt: *The Female Eunuch* de Germaine Greer (1970), *The Sex Which is not One* de Luce Irigaray (1979), eseurile Juliei Kristeva *Desire in Language* (1969) și *Powers of Horror* (1980) și *Invisible Women* de Caroline Criado Perez (2019). O mai bună înțelegere a locului femeilor în cultură (în vederea definirii corpului feminin ca o construcție culturală) este oferită de eseul Virginiei Woolf *A Room of One's Own* (1929), precum și de texte literare, precum *The Yellow Wallpaper* de Charlotte Perkins Gilman (1892), colecția de povestiri *The Bloody Chamber* de Angela Carter (1979) și romanul *Carmilla* de Joseph Sheridan Le Fanu (1872).

Capitolul 1 îndeplinește funcția de analiză a literaturii teoretice pentru această teză. Ultima parte a capitolului, în care este analizată reprezentarea feminității monstruoase prin compararea viziunii unei vampirițe create de un autor masculin în *Carmilla* de Joseph Sheridan Le Fanu cu viziunea unei scriitoare, precum „The Lady of the House of Love” de Angela Carter – arată că trupul feminin, ca un construct cultural, este reprezentat prin prisma fricii și fascinației. Prin urmare, corpurile femeilor sunt hipervizualizate și invizibile în același timp. Astfel, în imaginarul socio-cultural, femeile există în spațiul liminal dintre viață și moarte, mântuire și păcat, în timp ce normele sociale rigide și stereotipurile de gen nu permit nicio nuanță în cadrul acestor roluri.

Capitolul 2, *Contestarea constructelor socio-culturale (atribuite corpului feminin)*, a fost, de asemenea, împărțit în două subcapitole, *Ficțiunea distopică: o scurtă prezentare a genului* și *Distopia feministă*. Primul subcapitol vizează genul distopiei, cu scopul de a identifica caracteristicile acestui gen. Cu toate acestea, având în vedere „scurta prezentare”, acesta nu conține o analiză aprofundată a genului și nici a operelor sale reprezentative. Cadrul teoretic pentru acest subcapitol se bazează pe studiul *Dystopia: A Natural History* (2017) de Gregory Claeys, care discută genul literar și premisele sociale ale apariției sale. De asemenea, subcapitolul prezintă unele concepte precum spațiul literar și spațiul distopic, care au ajutat în capitolele ulterioare la analiza surselor primare alese pentru exemplificare.

A doua parte a capitolului vizează termenul de distopie feministă, istoria acestui subgen, caracteristicile și principalele sale preocupări. Distopia feministă, ca subgen literar, scoate în evidență inegalitățile sociale profunde provenite din diferența de sex biologic (uneori din diferența de rasă și clasă socială), care conduc la opresiunea femeilor, în scopul de a sublinia nevoia de schimbare în societate. Cu toate acestea, problemele de gen au fost explorate în literatură chiar înainte de apariția unor termeni precum feminism sau distopie. Astfel, al doilea capitol oferă o prezentare istorică a distopiei feministe și o listă destul de cuprinzătoare a operelor care aparțin acestui subgen dintr-o perspectivă cronologică. Poate că cea mai importantă descoperire făcută în acest capitol a fost faptul că romanul *Frankenstein* al lui Mary Shelley din 1818 poate fi considerat una dintre primele distopii feministe. O lectură atentă a romanului *Frankenstein* prin această prismă a ajutat la stabilirea legăturii dintre mișcările feministe, contra-reacția (backlash) și nașterea distopiilor feministe. Întrucât mama lui Mary Shelley, Mary Wollstonecraft, este considerată pe scară largă una dintre cele mai influente proto-feministe, nu este surprinzător faptul că viața și opera ei au influențat-o pe fiica sa, care, în primul său roman, a creat o viziune asupra lumii în care bărbații, în ambiția lor oarbă, caută să excludă complet femeile din procesul de creare a vieții. Prin urmare, susțin că *Frankenstein* este una dintre primele distopii feministe prin faptul că arată legătura dintre gândirea feministă și discriminarea de gen prin prisma literaturii.

Capitolul 2 oferă, de asemenea, o imagine a evoluției cronologice a gândirii feministe în literatură, care s-a transformat în subgenul distopiei feministe în forma în care este cunoscută astăzi. Unul dintre primele romane science fiction care pune sub semnul întrebării diferențierea socială pe bază de gen este *The Left Hand of Darkness* (1969) de Ursula K. Le Guin. Capitolul oferă o listă de opere din subgenul distopiei feministe, bazată pe modelul lucrării lui Gregory Claeys, *Dystopia: A Natural History* (2017), în care autorul descrie principalele puncte care constituie romanul distopic, precum și relevanța lor pentru acest gen literar. Nu este suficient însă să prezint distopiile feministe sub forma unei liste aranjate în ordinea cronologică a publicării și urmată de o descriere, deoarece acest subgen, poate mai mult decât alte genuri literare, poate fi înțeles mai bine dacă este plasat în contextul în care a fost scris.

Caracteristicile ficțiunii distopice feministe identificate în capitolul al doilea au ajutat la structurarea analizei surselor primare. Aceste trăsături pot fi, de

asemenea, considerate ca un rezultat al constructului (construcțiilor) socio-culturale ale corpului feminin. Cu alte cuvinte, acestea sunt problemele pe care autorii le abordează și pe care doresc să le conteste. Pe baza lecturii preliminare a surselor primare și a ficțiunii distopice feministe scrise înainte de anul 2000, am identificat următoarele caracteristici ale ficțiunii distopice feministe: 1) legătura puternică cu contextul social, politic și cultural al perioadei în care textele au fost scrise; 2) accent pus pe caracterul eliberator al scrisului sau al oricărei alte forme de a spune propria poveste, ceea ce ajută la abordarea problemei reducerii la tăcere a femeilor din punct de vedere istoric; 3) accent pus pe problema corpului feminin ca proprietate de stat. Capitolul doi a descris prima caracteristică, în timp ce a doua și a treia caracteristică au format baza pentru structură și analiză în capitolul al treilea și, respectiv, al patrulea.

Per ansamblu, al doilea capitol a contribuit la plasarea distopiei feministe în contextul socio-cultural al perioadei în care a fost scrisă și a oferit informațiile necesare care au condus la răspunsul la întrebarea: Cum se raportează corpul feminin la putere și cum este reprezentat în discursul distopic feminist? Răspunsul complet la întrebarea oferită de primele două capitole ale acestei teze ar fi că, de-a lungul timpului, corpul feminin a fost o construcție socio-culturală modelată de discursul puterii; astfel, a ajuns să fie reglementat prin ideologie, religie și alte tipuri de discursuri de putere care caută să controleze și să domine corpul feminin. Distopia feministă oferă un spațiu literar sigur în care aceste discursuri sunt duse la etrem în mod intenționat, astfel încât să poată fi puse sub semnul întrebării și analizate în vederea demontării sau cel puțin a înțelegerii lor doar ca discursuri, nu ca legi sau imperative prin intermediul cărora o persoană poate să-și modeleze identitatea.

A doua parte a acestei teze, intitulată *Spații distopice*, are ca scop răspunsul la a doua întrebare de cercetare: în ce mod romanele distopice feministe pun sub semnul întrebării relația dihotomică dintre putere și corpul feminin? Pentru a răspunde la această întrebare, am ales câteva distopii feministe contemporane pentru o analiză mai complexă în scopul identificării caracteristicilor acestora, precum și a modului de abordare a relațiilor de putere. Astfel, în capitolul *Reducerea la tăcere a femeilor în distopia feministă contemporană: Vox (2018) de Christina Dalcher și Hazards of Time Travel (2018) de Joyce Carol Oates*, am investigat cele două romane distopice feministe contemporane ca mijloc de rezistență la reducerea la

tăcere a femeilor. Faptul că analiza acestor opere contemporane vine după studiul celor precedente ajută la crearea unei imagini mai cuprinzătoare a raționamentului din spatele distopiei feministe, care, după cum se dovedește, prevede adesea o contra-reacție (backlash) la mișcările feministe. În acest fel, aceste texte distopice reușesc să avertizeze cititoarele despre amenințările posibile la adresa libertății lor.

Reducerea la tăcere nu este neapărat o demonstrație de putere sau o formă de pedeapsă, ci mai degrabă un discurs atent elaborat, integrat în contra-reacția (backlash) la mișcările feministe, care își propune să minimalizeze vocile femeilor. Reducerea la tăcere în timpul contra-reacției este adesea deghizată în argumentele conform cărora femeile nu mai au nevoie de feminism, deoarece au deja toată libertatea care le este necesară. Discursul nostalgic care a apărut în secolul XXI își propune să zugrăvească imaginea idealizată a trecutului, când exista ordine, certitudine și stabilitate, cu roluri de gen clar definite și siguranță pentru femei în spațiul domestic. Acest discurs este la fel de atrăgător pe cât este de fals; cu toate acestea, pare să atragă tinerii epuizați de haosul și incertitudinea lumii de astăzi. Discursul contra-reacției este periculos deoarece se adresează atât bărbaților, cât și femeilor, deși în moduri diferite, încercând să-i convingă că lupta pentru libertate și egalitate s-a încheiat.

Capitolul 4, *Problema corpului feminin ca proprietate de stat în ficțiunea distopică feministă contemporană*, a avut ca scop analizarea surselor primare prin prisma relației dintre corpurile femeilor și putere. Capitolul reiterează ideea că corpurile femeilor există în spațiul preliminar dintre ceea ce poate fi definit ca o cameră cu tapet galben și „o cameră doar a ei”. Ambele metafore se referă la o cameră sub cheie, însă puterea fie a distrugerii, fie a transformării se află în mâinile oamenilor care dețin cheia camerei. Ipoteza capitolului este că, pentru a pune mâna pe cheie și a transforma spațiul literar al decăderii, adică camera cu tapet galben, într-o cameră doar a ei, trebuie parcurși anumiți pași. Acești pași sunt exemplificați prin lectura atentă a rezolvărilor conflictuale din sursele primare analizate.

Primul pas este negocierea patriarhală, sau calea celei mai mici rezistențe, care implică negocierea cu puterea din locul celui neputincios, care joacă rolul negociat în speranța de a obține un minimum de libertate sau chiar, cu puțin noroc, o cantitate mică de putere. Este o cale de supraviețuire pentru a păstra o parte a sinelui; totuși, nu este o cale către creștere și emancipare. Romanele care oferă un exemplu al acestei căi în rezolvarea conflictelor sunt *Hazards of Time Travel* și *Red*

Clocks. Ambele romane prezintă regimurile distopice din care nu există nicio posibilitate de scăpare.

Următorul pas este rebeliunea, care, indiferent de rezultat, contribuie la crearea unor precedente suficiente pentru a atrage atenția, ceea ce ulterior va ajuta la renegocierea dezechilibrului de putere. Acest pas este ilustrat în romanele *The Testaments* de Margaret Atwood (2019), *The Power* de Naomi Alderman (2016) și *Vox* de Christina Dalcher (2018). Prin intermediul personajului mătușii Lydia, *The Testaments* oferă un exemplu de acceptare a înțelegerii patriarhale ca mijloc de supraviețuire, doar pentru a aduna forțe pentru o rebeliune. *The Power* demonstrează posibilitatea unei rebeliuni violente care ar putea duce la distrugerea lumii așa cum o știm, în cazul în care ordinea lucrurilor bazată pe frică, dominație și control rămâne neschimbată. *Vox* de Christina Dalcher, pe de altă parte, oferă un exemplu de rezolvare a conflictelor care arată posibilitatea unui viitor mai bun după prăbușirea regimului opresiv. Finalul romanului *Vox* este plin de speranță, dar această asigurare că orice opresiune va ajunge inevitabil la un sfârșit este doar o fantezie care face mai mult rău decât bine oferind cititorilor un fals sentiment de siguranță.

Ultimul pas este subversiunea, care este posibilă doar atunci când dezechilibrul de putere a fost redus. Subversiunea oferă posibilitatea de a pune sub semnul întrebării discursurile care susțin ordinea patriarhală a lucrurilor, ceea ce poate duce la un dialog constructiv în vederea reducerii dezechilibrului de putere, dacă nu chiar a eliminării acestuia. *The Power* de Naomi Alderman este un exemplu de subversiune a rolurilor și așteptărilor de gen; romanul demonstrează, de asemenea, falsitatea stereotipurilor de gen. Oferind femeilor un avantaj fizic față de bărbați, Alderman arată că violența bazată pe gen nu este o chestiune personală, ci o problemă socială profund înrădăcinată, susținută de ani de normalizare culturală. Prin deconstruirea stereotipurilor de gen, acest roman demonstrează că violența nu este specifică genului, ci este o alegere de a exercita puterea și controlul asupra individului mai slab din punct de vedere fizic.

Ultimul capitol, *De la Gilead la zilele noastre: The Testaments de Margaret Atwood (2019), Sclipiri de speranță, distopia feminismului orientat spre consum și viitorul distopiei feministe*, este cel mai lung capitol al acestei teze (și nu doar în titlu), care și-a propus să completeze cercetarea pentru a o aduce în prezent. Capitolul este împărțit în trei părți. Prima parte oferă o analiză comparativă a

romanilor *The Testaments* și *The Handmaid's Tale*, cu scopul de a identifica schimbările în discursul distopiei feministe care au intervenit după publicarea romanului *The Testaments*. Principala schimbare care a avut loc este cea a tonului, care a devenit mai urgent și mai solicitant în ceea ce privește schimbarea dinamicii puterii dintre sexe.

Următorul subcapitol oferă o prezentare a activismului feminist contemporan care are loc online, precum și a neajunsurilor tehnologiei prin care se răspândește feminismul contemporan. Pe măsură ce tehnologia progresează și oamenii petrec mai mult timp online, corporațiile IT au acces nelimitat la informațiile personale ale oamenilor, folosindu-le pentru a maximiza profitul. Astfel, algoritmi de social media sunt concepuți pentru a ține oamenii lipiți de ecrane. Contra-reacția (backlash-ul) este, de asemenea, un fenomen online care devine din ce în ce mai violent și omniprezent. Narațiunile online promovează ideile de dreapta prezentate ca modalități de autoperfecționare prin exerciții fizice și rutine de înfrumusețare, încurajând în același timp stereotipurile de gen și misoginia. Poate că cea mai amenințătoare dintre formele online de misoginie este creșterea comunității *incel* (celibatari involuntari), care își propune să denigreze femeile și să le „trimită la locul lor”, răspândind totodată amenințările cu violența fizică, care, din păcate, se întâmplă și offline. În cele din urmă, acest subcapitol oferă și o perspectivă asupra modului în care feminismul a fost reîmpachetat pentru consumul pe internet. Începând cu feminismul vedetelor, care pune binele personal mai presus de cel al comunității, ideea de feminism al alegerii (choice feminism) s-a transformat în ideea de emancipare prin consum, mai degrabă decât prin activism.

Ultimul subcapitol oferă o imagine a pieței literare contemporane, în care majoritatea autorilor publicați, precum și majoritatea cititorilor, sunt femei. Ficțiunea literară a devenit, de asemenea, din ce în ce mai feministă, ceea ce ridică întrebarea dacă există un viitor pentru distopia feministă în acest peisaj literar nou și curajos. După cum arată cercetarea, momentul sărbătoririi nu a venit încă. Chiar dacă majoritatea scriitoarelor publicate sunt tinere, acestea nu se bucură de același respect ca omologii lor de sex masculin. Și în timp ce femeile sărbătoresc faptul că au cucerit lumea literaturii contemporane, interdicțiile de carte din bibliotecile școlare din SUA arată că literatura contemporană este la un pas de cenzură. În acest context, există încă loc pentru distopia feministă, care, după momentul său de vârf de popularitate din 2018, a suferit unele schimbări semnificative. Anume, a revenit

la forma sa inițială de gen secundar care trăiește ca temă în interiorul altor genuri de ficțiune speculativă. Subcapitolul descrie o serie de lucrări de distopie feministă contemporană publicate între 2019 și 2022. Aceste lucrări sunt împărțite în genuri precum distopia pentru tineri (young adult), science fiction, fantasy și horror. Acest lucru arată că lupta femeilor este departe de a se fi încheiat și că, atâta timp cât există amenințări la adresa libertății femeilor, vor exista distopii feministe, chiar dacă acestea sunt modelate de genuri diferite.

Revenind la întrebarea de cercetare la care își propune să răspundă a doua parte a acestei teze, după o analiză atentă a surselor primare, este clar că distopiile feministe pun sub semnul întrebării relația dihotomică dintre putere și corpul feminin, amplificând problemele deja existente ale discriminării bazate pe gen. Prin această procedură, cititorul ajunge să înțeleagă și să pună sub semnul întrebării stereotipurile legate de gen și corp, considerate adevărate și social acceptabile. În acest fel, cititorul ajunge să înțeleagă că discriminarea bazată pe gen este un discurs al puterii construit cu atenție, care a devenit acceptat social, deoarece nu a fost niciodată pus la îndoială sau contestat.

Această cercetare este departe de a fi completă și există încă multe direcții pentru investigații suplimentare, mai ales având în vedere cât de mult s-a schimbat natura discursului feminist și a celui de reacție negativă în scurtul interval de cinci ani în care a fost scris acest studiu. Este important de luat în considerare faptul că, în ultimii doi ani, utilizarea inteligenței artificiale (IA) a crescut de la o noțiune de science fiction la o practică cotidiană. Din păcate, efectul impactului inteligenței artificiale asupra femeilor a fost atins doar pe scurt în capitolul 5, fiind considerat ca fiind o altă amenințare potențială ce ar putea aduce distopia feministă din literatură în viața reală. IA generativă crește în popularitate și este important să sugerăm o analiză a acestui fenomen din punct de vedere feminist. Prin urmare, direcția potențială pentru o cercetare viitoare asupra IA generative ar fi, printre altele: fețe și corpuri generate de IA; cum influențează IA generativă imaginea corporală a femeilor: modele IA, deep-fake și privirea masculină. Urgența acestei direcții de studiu este sugerată de înțelegerea faptului că IA învață din conținutul distribuit online, în timp ce conținutul cel mai popular este de obicei conceput pentru a atrage privirea masculină.

Bibliografie selectivă

- Alderman, Naomi. *The Power*. New York: Viking, 2017.
- Atwood, Margaret. *The Handmaid's Tale*. New York: Anchor Books, 1998.
- . *The Testaments*. Toronto: McClelland & Stewart, 2019.
- Bartky, Sandra, Lee. *Femininity and Domination: Studies in the Phenomenology of Oppression*. New York: Routledge, 1990.
- Bates, Laura. *Men Who Hate Women. From Incels to Pickup Artists: The Truth about Extreme Misogyny and How it Affects Us All*. New York: Simon & Schuster, 2020.
- Bauman, Zygmunt. *Consuming Life*. Cambridge: Polity Press, 2007.
- . *Liquid Modernity*. Cambridge: Polity Press, 2000.
- Berger, John. *Ways of Seeing*. London: British Broadcasting Corporation and Penguin Books, 1972.
- Butler, Judith. *Bodies That Matter*. New York: Routledge, 2011.
- . *Feminism and the Subversion of Identity*. New York: Routledge, 2006.
- . *Gender Trouble*. New York: Routledge, 2007.
- . *Psychic Life of Power*. Standford: Standford University Press, 1997.
- Carter, Angela. *The Bloody Chamber*. New York: Penguin Books, 1993.
- Chemaly, Soraya. *Rage Becomes Her: The Power of Women's Anger*. New York: Atria Books, 2018.
- Chollet, Mona. *In Defense of Witches: The Legacy of the Witch Hunts and Why Women Are Still on Trial*. Translated by Sophie R. Lewis, New York: St. Martin's Press, 2022.
- Claeys, Gregory. *Dystopia: A Natural History*. Oxford: Oxford University Press, 2017.
- Dalcher, Christina. *Vox*. New York: Berkley, 2018.
- de Beauvoir, Simone. *The Second Sex*. New York: Vintage Books, 2011.
- Elam, Diane. *Feminism and Deconstruction*. London: Routledge, 2001.
- Faludi, Susan. *Backlash. The Undeclared War Against American Women*. New York: Three Rivers Press, 2006.
- Foucault, Michel. *Archaeology of Knowledge*. Translated by A. M. Sheridan Smith, London: Routledge, 2013.
- . *Discipline and Punish. The Birth of the Prison*. New York: Vintage Books, 1995.
- . *Power. Essential Works 1954-84*. Edited by James D Faubion, Translated by Robert Hurley and others. London: Penguin Random House, 2020.

- , *Power/Knowledge. Selected Interviews and Other Writings, 1972-1977*. Edited by Colin Gordon, New York: Pantheon Books, 1980
- , *The History of Sexuality*. New York: Vintage Books, 1990.
- Gamble, Sarah (ed). *The Routledge Companion to Feminism and Post Feminism*. London: Routledge, 2001.
- Gilbert, Sandra, M., Gubar, Susan. *The Madwoman in the Attic: The Woman Writer and the Nineteenth-Century Literary Imagination*. New Haven: Yale University Press, 2020.
- Greer, Germaine. *The Female Eunuch*. New York: HarperCollins, 1999.
- Irigaray, Luce. *Philosophy in the Feminine*. Edited by Margaret Whitford, London: Routledge, 1991.
- , *This Sex Which is not One*. New York: Cornell University Press, 1985.
- Kandiyoti, Deniz. "Bargaining with Patriarchy." *Gender and Society*, vol. 2, no. 3, 1988, pp. 274–90.
- King, Stephen, King, Owen. *Sleeping Beauties*. New York: Scribner, 2016.
- Kovács, Ágnes, Zsófia. *Space, Gender, and the Gaze in Literature and Art*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2017.
- Kristeva, Julia. *Desire in Language: A Semiotic Approach to Literature and Art*. New York: Columbia University Press, 1980.
- , *Powers of Horror: An Essay on Abjection*. New York: Columbia University Press, 1982.
- Le Fanu, Joseph Sheridan. *Carmilla*. Rockville: Wildside Press, 2000.
- Melzer, Patricia. *Alien Constructions. Science Fiction and Feminist Thought*. Austin: University of Texas Press, 2006.
- Michie, Helena. *The Flesh Made Word. Female Figures and Women's Bodies*. New York: Oxford University Press, 1989.
- Murray, Simone. *The Digital Literary Sphere: Reading, Writing and Selling Books in the Internet Era*. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 2018.
- Noble, Sofiya, Umoja. *Algorithms of Oppression. How Search Engines Reinforce Racism*. New York: New York University Press, 2018.
- Oates, Joice Carol. *Hazards of Time Travel*. New York: Fourth Estate, 2019.
- Perez, Caroline, Criado. *Invisible Women: Data Bias in a World Designed for Men*. New York: Abrams Press, 2021.
- Perkins Gilman, Charlotte. *The Yellow Wallpaper*. Eastford: Martino Fine Books, 2018.

- Rivers, Nicola. *Postfeminism(s) and the Arrival of the Fourth Wave*. London: Palgrave Macmillan, 2017.
- Sontag, Susan. *On Women*. Edited by David Rieff. London: Penguin Books, 2023.
- Spencer, Dale. *Man Made Language*. New York: Harper Collins, 1990.
- Squires, Claire. *Marketing Literature. The Making of Contemporary Writing in Britain*. London: Palgrave Macmillan, 2007.
- Walker, King, Debra (ed). *Body Politics and The Fictional Double*. Bloomington: Indiana University Press, 2000.
- Wollstonecraft, Mary. *A Vindication of the Rights of Woman*. Edited by Miriam Brody. London: Penguin Books, 2020.
- Woolf, Virginia. *A Room of One's Own*. New York: Harcourt Inc., 1989.
- Zumas, Leni. *Red Clocks*. New York: Little, Brown and Company, 2018.